

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Prvdentia Et Cæteris In Confessario requisitis ad ritè
fructuoséque Diuini ministerij sui munera obeunda,
Tractatvs**

Regnault, Valère

Lvgdvni, 1611

Cap. VI. De Confessarij prudentia in dirigendo pœnitente ad co[n]tritionem
executioni mandandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41341

ditionis ingressus. 7. iram Dei meritus.

Certè si depulsa mentis caligine posset serio dicere: *Iniquitatem ego cognosco, & peccatum meum contra me est, semper: serio quoque vsurparet illud, Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, &c.* ad obtinendam liberationem à miseria suo statu.

CAPVT VI.

De Confessarij prudentia in dirigendo Pœnitente ad contritionem executioni mandandam.

SVMMARIVM.

1. Maxima Dei miseratio in peccatores, quâ pro illis ad pœnitentiam vocandis, misit unigenitum Filium suum.
2. Miseratio, quâ homines peccatores ad ipsum reuertentes recipit.
3. Miseratio, quâ benignissimè ad se vocat, patientissimèque suffert peccatores.
4. Miseratio, qua velut naturali propensione miseratio peccatoris.
5. Miseratio liberalissimè offerentis peccatori veniam suorum peccatorum.
6. Nulla est grauitas aut multitudo peccatorum, ob quam Pœnitentia desperandum sit de Dei misericordia; & qualiter ad spem concipiendam excitari possit.
7. Continuitas diuinorum in nos beneficiorum tum communium, tum particularium.
8. Dignitas contritionis.
9. Facilitas tum euadendi æternam damnationem, tum gratiam, & cetera diuina dona recuperandi: tum etiam

consequendi vitam æternam beneficio contritionis.

10. *Utilitates contritionis, repurgandi animam à peccatis, claudendi infernum, & aperiendi cœlum.*

11. *Non esse fastidiendam contritionem ob ipsius difficultatem.* 12. *Rationes quibus potest Pœnitenti dissuaderi contritionis dilatio, ac primò ex periculo in mora.* 13. *Deinde ex difficultate quam talis mora parit resurgendi à peccato, & facilitate quam adfert labendi in nouum peccatum.* 14. *Postremò ex indignitate qua in tali mora notatur.* 15. *Illusio demonis in neſtenda tali mora.*

T nonnullis corpore ægris vsuuenit desiderare quidem liberationem a morbo, quo detinentur, propter multitudinem, tum commoditatum quibus priuat, tum incommoditatum, quas adfert: auersari tamen sumptionem potionis ad illam consequendam necessaria; sic etiam quibusdam peccatoribus contingit, vt optent quidem peccatorum suorum, præsertim mortalium, remissionem, tot quot ante dicta sunt detrimenta adferentium: auersentur tamen executionem contritionis necessaria ad eandem remissionem. Quod prouenire potest vel ex quadam desperatione consequendi talem remissionem, vel ex quodam horrore contritionis, tamquam ex nausea potionis amaræ ægro oblata, vel ex quadam sôcordia, per quam illius executio differtur de die in diem, vel denique ex ignoratione modi eam exequendi, quæ reddendo anxium, auocat ab ipsa executione. Quæ cum ita sint, prudentiæ erit Confessarij primò Pœnitentem suum, cum necessarium esse viderit, in
spem

spem diuinæ misericordiæ erigere. 2. ei gratam reddere contritionem. 3. dissuadere illius dilationem. 4. rationem illius exercendæ ei tradere, quam persequemur separatim in sequenti capite: De cæteri verò dicemus in præfenti.

De erigendo Pœnitente in spem diuinæ misericordiæ.

SECTIO PRIMA.

Pertinet igitur primò ad istiusmodi prudentiam Confessarij, vt Pœnitentem erigat in spem veniæ à Deo consequendæ, cùm illum aduertit ita perterritum consideratione diuini iudicij, & multitudinis ac grauitatis suorum peccatorum, vt ad desperationem inclinare videatur. Ad id autem conferre potest commemoratio miserationum, quas Deus exercet, exercuitque in peccatores: sicut commemoratio iudiciorum confert ad induratum perterrendum.

1. a Matth. 9. Dei filius se dedit in socium, vt nos ad Pœnitentiam vocaret. Principalis autem huiusmodi miseratio est, quòd Dei filius venerit peccatores ad Pœnitentiam vocare *a*, atque adeo *nascens dedit se in socium, conuescens in edulium, moriēs in pretium, regnans daturus se in premium.* Nimirum vnigenitus Dei filius, quem omnia facta sunt, & sine quo factum est nihil quod factum est: de sinu patris in terram descendens vt quæreret, & saluum faceret quod perierat non tantum se exhibuit peregrinationis nostræ socium, sed etiam in ea mortem acerbissimam pro nobis passus est: imò & seipsum in eadem dedit in cibum, daturus in patria, quod disposuit nobis re-

gnum

gnum, *ut edamus, & bibamus super mensam suam in regno suo* *b*, vbi & *aduocatus noster est apud patrem*, *b* Luc. 12. & *propitiatio pro peccatis nostris* *c*, hæcque sunt vni- *c* 1. Ioan. 2. guenta pretiosa, quæ diuina bonitas in nos peccatores effudit ut post se traheret, & in eorum curremus odorem *d*, confidentes in ea charitate ineffabili qua sic dilexit mundum, *ut unigenitum suum daret, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam* *e*, quæque idem filius *humiliatus semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, f* ut exaltatus à terra omnia traheret ad seipsum, iuxta ipsius prædictionem, Ioanis 12. *f* ad Phil. 2.

Ergone diffidemus de eo qui proprio filio non peperci- *sed pro nobis tradidit illum? quomodo enim non etiam omnia nobis cum illo donabit, ut D. Paul. argumentatur, ad Rom. 8. Quin potius hauriemus aquas de fontibus saluatoris, iuxta prædictionem Isaia ca. 12. Hoc est, ex serua consideratione eorum quæ Christus pro nobis egit, & passus est, spirituales lachrymas ciebimus, compungemur de tanta, tamq; enormi nostra ingratitude, quanta est peccantium in talium beneficiorum largitorem amantissimum: ratione quorum infinitis nominibus illi omnis laus, honor, & gloria, perpetua gratiarum actio, perpetuumque obsequium à nobis debetur.*

Altera miseratio est, qua peccatores reuertentes *ad se recipit benignissime, prout ostendit parabola de prodigo, Luc. 15, neque eos exhorrescit, quantumvis abominabiles: sic enim non exhorruit confitentem latronem, nec lachrymantem peccatricem, nec Chananæam supplicantem, nec deprehensam in adulterio mulierem: nec sedentem in telonio Matthæum, nec orantem Publicanum:* nec

b Luc. 12.
c 1. Ioan. 2.
d quod petit sponsa cantu 1.
e Ioan. 3.
f ad Phil. 2.

nec discipulum negantem, nec persequentem Apostolum: nec demum suos crucifixores, ad ipsum reuertentes reiectisset: pro quibus ipsum ridentibus orauit pendens in cruce. Quam primùm Dauid Pœnitens dixit: *Peccaui Domino*, audiuit à Propheta: *Dominus quoque transtulit peccatum tuum*. 2. Regum 12. Facinorosissimi reges (Manasses inquam, 2. Paralip. 33. & Nabuchodonosor, Dan. 4.) Conuersi ad Deum, statim sunt ab eo misericordiam consecuti. hinc ipse Dauid in Psal. 76. *Nunquid in aeternum proiciet Deus, aut nõ apponet ut complacitor sit adhuc, aut in finem misericordiam suam abscindet à generatione in generationem. aut obliuiscetur misereri Deus, aut continebit in ira misericordias suas?*

3.
Dei benignitas erga peccatores.

Tertia miseratio est benignitatis, patientiæ, & suauitatis, qua utitur in reuocandis ad se peccatoribus in viam salutis. Hanc ostendunt tum illud, Matth. II. *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos*; tum illud, Apoc. 3. *Ego sto ad ostium, & pulso. Si quis audierit vocem meam, & aperuerit, intrabo & cenabo cum illo, & ipse mecum*: tum etiam illud, Isaia 30. *Expectat Dominus, ut misereatur vestri, & ideo exaltabitur parcens vobis*: & in sequent. cap. 45. *Conuertimini ad me, & salu eritis omnes fines terræ: quia ego Deus, & non est alius*. Ecce qui non minus nos, quàm Angelos peccantes posset statim in infernum præcipitare, & aliorum Abrahæ filios sibi de lapidibus excitare; Matth. non modò tempus ad horrèdum illud supplicium per pœnitentiam euadendum concedit misericordissimè, iuxta illud, Threnorum 4. *Misericordia Domini quòd non sumus consumpti*: sed etiam ad

utendū beneficio tam insigni inuitat benignissimè.

Quarta miseratio est, qua velut naturali propensione Deus miseretur peccatoris, & quasi inuitus ad illius punitionem procedit, iuxta illud, Ezech. 18.

Nolo mortem peccatoris, sed magis ut conuertatur, & uiuat. & illud quod Ecclesia ipsum orans dicit: *Deus cui proprium est misereri semper & parcere.* Nimirum, sicut apum semper proprium est mellificare, pun- gere verò, non nisi quando irritantur: ita Dei pro- prium est semper misereri, punire autem solummo- dò cum prouocatur. Vnde tamquam à puniendo alienus nobis proponitur per illud, Isaia 28. de ip- so dictum: *Trascetur, ut faciat opus suum, alienū opus eius, ut operetur opus suum, peregrinum est opus eius ab eo:* & per illud in præced. cap. 1. *Heu conso- labor super hostibus meis, & vindicabor de inimi- cis meis.*

Quinta miseratio est liberalissimè offerētis Pœ- nitenti veniam suorum peccatorum: perinde ac si reum læsæ Maiestatis extremo supplicio afficien- dum; Rex ad se vocatum inuitaret ad petendam veniam, libentissimè concessurus eam petenti, & emendationem ex animo pollicenti: hanc indicant tum illud, Ierem. 3. *Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere ad me, & suscipiam te;* & paulò post, *saltem à modo voca me Pater meus, dux virginutatis mea tu es:* tum illud, Isaia 49. *Numquid obliuisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliuiscar tui, tum demum illud (ut cætèra omittā) Cant. 4. Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni coronaberis. & cap. 6. Reuertere, reuertere Sunamitis, & intueamur te.*

4. Deus quasi inuitus pun- nit, & mise- retur volēs.

5. Dei libera- lissima mi- seratio in Pœnitētem.

Ne

6. Ne autē quis ob grauitatem, aut multitudinem suorum peccatorum se à tanta benignitate excludi existimare debeat, facit illud Domini, Matth. 23. *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Qui enim omnes dicit, nullum excipit. Igitur quisquis est amaro animo, hortante Dauide in Psalm. 33. Gustet & videat quàm suavis est Dominus, sibi que persuadeat: quòd is solus sit vti beatus, qui sperat in eo. Etenim vocans ad se caro, tantùm dicere potest, inficiam: mundus verò, deficiam: & diabolus, decipiam ac interficiam: solus autem Christus reficiam. Quid ergo restat nisi vt statuatur cum eodem Dauide: *g* *Mihi adharere Deo bonum est, & ponere in Deo spem meam, & vt in spiritu humilitatis animòque contrito cum eodem precetur. h* *Dic anima mea, salus tua ego sum, & cum S. Iob, i* *manum tuam longè fac à me, & formido tua non me terreat: ac demum vt seipsum excitet ad sentiendum de Deo in bonitate per illud, Psalm. 41. *Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? spera in Deo, &c.* & illud Psalm. 102. *Benedic anima mea Domino, & noli obliuisci omnes retributiones eius. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus, qui sanat omnes infirmitates tuas, qui redimit de interitu vitã tuam, qui coronat te in misericordia, & miserationibus.* Illud autem ad hæc, isto ferè modo hortari poterimus. Ne quæso fugias bonum pastorem qui pro ouibus animam suam posuit, & post errantem vadit & quaerit, inuentamque imponit humeris, & lætus reportat in ouile. *k* *Pius Samaritanus te spectatum & plagis impositis semiuiuum relictum, iumento suo imponet, & de tua curatione erit sollicitus. l* *Aspice adstantem tibi, seque demittentem**

g Psal. 72.

h Psal. 34.

i cap. 13.

k Luc. 15.

l Luc. 10.

vt te iacentem subleuet; & audi exigentem tuum concursum, per illud, Ierem. 1. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & ego conuertar ad vos*, ac etiam per Pœnitentiæ præceptum, à quo suas con- ciones inchoauit ex Matth. cap. 4. cùm dicitur: *Exinde cœpit Iesus predicare, & dicere: Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum.* Audi precor benignissimam illam cohortationem Do- mini dominantium, Ezechiel. 18. *Proijcite à vobis omnes prœuagationes vestras, in quibus prœuicati estis, & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum, & quare moriemini domus Israël? quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, reuertimini & venite.* Animaduerte quæso, quòd constriktus peccatorum tuorum funibus, teneris à diabolo captiuus ad ip- sius voluntatem excarnificandus, quòdque vltro tibi Christus occurrat offerens libertatem filiorum Dei, si quidem pœnitere velis: quod te facere est rationi consentaneum, & tibi facilè, ipso præsertim opem ferente, iuxta illud promissum suũ, Ierem. 1. *Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos.* Quod facturus esses pro temporali cõrporis tui vita, si tra- ditus carnifici exurendus flammis te ad se rex be- nignè inuitaret, Pœnitenti pollicens liberationem à supplicio, & suppeditationem necessariorum ad vitam iucundam: ne detractes facere pro æterna animæ tuæ morte vitanda, æternæque vita conse- quenda. Tãquam alter Saulus persecutus es Chri- stum peccando (iuxta illud Hebr. 6. Rursum cruci- figentes Christum in semetipsis) circumfulget te lux de cœlo, gratia scilicet Dei te præueniens: audi interius vocantem & dicentem. *Quid me perseque- ris? & responde humiliter: domine quid me vis facere?*

atque per Confessarium, tamquam alterum Ananiam te restituet spiritali sanitati, beneficio absolutionis Sacramentalis, squamis peccatorum cadentibus de oculis cordis tui, ut visum recipias, ad videndum & gustandum, *quoniam suavis est Dominus, & quod beati qui sperant in eo, ex Psal. 33.*

7. **Cōtinuatio** est continuationis diuinorum in nos beneficiorum tam communium, quàm particularium: quibus nos Deus ad se allicit ad instar mulieris grana manu deiicientis in terram, ut pullos cetera voce vocatos attrahat ad se. Communia beneficia indicantur in Symbolo Apostolorum, & reducuntur ad creationem, redemptionem, iustificationem & glorificationem. Particularia verò diuersa sunt diuersorum, à quibus ideo notari debent, quòd plurimum valeant ad eos erigendos in spem diuinæ misericordiæ, & ad admittendam cum perfecto voluntatis consensu præparationem, qua modo admirabili peccatorem, etiam alia cogitantem, dignatur Deus disponere, ad diuinæ suæ gratiæ receptionem. Qui modus talis esse solet. Primò mentem occupans, eam sic illustrat, ut moueat ad cognoscendam rerum caducarum vilitatem, & ad considerandum vitæ propriæ statum: positis ei antè oculos periculis in quibus versatur, deinde timorem diuinorum iudiciorum: tum præterea ad spem veniæ consequendæ, eum erigit ex consideratione infinitæ misericordiæ suæ, ac summæ bonitatis in indignos, & ingratos: atque ex ea tandem perducit ad affectum pietatis erga illam suam diuinam bonitatem immensam: ex quo affectu sequitur dolor de eiusdem offensa contritiōve, quæ est

est proxima dispositio ad diuinam ipsam gratiam recipiendam : qua nihil potest nobis contingere melius , nec fructuosius : utpote quæ conciliatrix est bonorum & repultrix malorum eorum, de quibus dictum est in præced. cap.

De contritione reddenda Pœnitenti grata.

SECTIO SECVNDA.

Pertinet secundò, ad propositam Cōfessarij prudentiam ut cùm notauerit suum Pœnitentem auersari, aut fastidire contritionem, conetur eam illi reddere amabilem, ac gratam : quod cum Dei auxilio obtinere maximè poterit, proponendo illi, eiusdem cōtritionis tum dignitatem eximiam, tum etiam vtilitatem maximam.

De dignitate contritionis ex illius effectis. §. I.

Dignitas autem in hoc consistit : quòd à Deo 8. tanti fiat, ut per eam facilis sit, non modò emundatio à turpissima peccati macula; sed etiam euasio mortis aternæ, & recuperatio gratiæ perditæ, cæterorùmque donorum, quia cum ea datus Spiritus sanctus, effunditur in corde accipientis : ⁊ demum adeptio vitæ aternæ: quibus nihil optabilius potest esse peccatori, serio consideranti, ante se quidem, tremendum tribunal diuini iudicij, ad quod incessanter properat, propiusque accedit quotidie, ut & ad mortem, cui illud

⁊ ad Rom. cap. 5. ver. 5.

proximè succedit: dicente Apostolo ad Hebr. 9. *Statutum est hominibus semel mori, post hoc autem iudicium;* post se verò, multa peccata commissa, & merita omnia ommissa, iuxta illud quod de iusto auertente se à iustitia sua, & faciente iniquitatem dictum est, Ezechiel. 18. *Iustitiæ eius quas fecerat, non recordabuntur: supra se autem, Deum iratum, & ad puniendum paratum iuxta illud, Psalm. 7. Deus index, fortis & patiens, numquid irascetur per singulos dies? nisi conuersi fueritis gladium suum vibrabit, arcum suum tetendit: & parauit illum, & in eo parauit vasa mortis.* Infra se porrò infernum, hoc est, ex Iob cap. 10. *Terram miseria:* vt pote locum tormentorum tum animæ, tum etiam corporis: tam quoad totam substantiam, quàm quoad omnes facultates, omnisque consolationis adeo expectem, vt cruciatio in flamma, ne quidem aquæ guttulæ suppetat ad linguæ refrigerationem. *Terram item tenebrarum:* vt pote conuersam in sulfure, & torrentes ipsius in picem ardentem, *p* est ad instar clibanî ignis *q* flammam intra se renitentis, qui ex fumi abundantia totus caliginosus, & tenebrosissimus. *Vbi etiam nullus est ordo:* quia omnia ibi geruntur cum deprauatissima voluntate. Est verò *umbra mortis:* quia cum miseri maximos ibi patiantur dolores, iis comparandos qui acerbissimi contingunt morientibus; non tamen ideo moriuntur iuxta illud, Apocal. 9. *Desiderabunt mori, & mors fugiet ab illis, sempiternus demum horror inhabitat,* & pœnarum varietate, ex tortorum sæuitia, qui nullam dant requiem: *r* ex vocibus item clamantium & ululantium præ dolore *s;* & demum ex flammæ obscuritate, & timore continuo: illic enim ignis

o Luq. 16.

p ex Isaia
34. ver. 9.
q ex Psal.
30. ver. 10.

r Jerem. 16.
versu 13.
s Isai. 65.
versu 14.

crucians non illuminat, nec metus amittitur, cum semper tolerari incipiat quod timebatur. Ad quam terram finali sententiâ Christi relegandi sunt peccatores cruciandi cum diabolo, & angelis eius, Matth. 25. Denique consideranti à dextris quidem ciues cœlestes contristatos de ipsius statu perditionis: à sinistris verò dæmones tenentes eum captivum executuri dictam maledictionis sententiam. Quæ cum ita sint, & aduersus talia contritio sit speciale, ac singulare remedium: dubium non est, quin maximè optabilis sit, gratissimâque debeat esse cuicumque (iuxta Sapiētis monitum, Eccl. 30.) *miserenti anima sua placendo Deo.* Quòd enim per eam peccator possit tot ac tanta incommoda euadere, constat ex diuino illo promisso, Ezechiel. 18. *Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus, & non erit vobis in ruinam iniquitas.*

Quàm facile ex contritione, effecta illius sequantur. §. 2.

I Am verò facilitas, cuius meminimus, euadendi pœnam æternam per contritionem, declaratur exemplo illius qui in scelere deprehensus à Iudice sine tergiuersatione damnatur morte, & constitutus vinculis ad patibulum ducitur: semper enim sumus in conspectu Dei, siue bene siue malè agentes, iuxta illud, Psalm. 118. *Omnes viae meae in conspectu tuo*: sicque comprehensus in operibus manuum suarum peccator, sine tergiuersatione mortis sententiam accipit (iuxta illud, Ezechiel. 18. *Anima que peccauerit, ipsa morietur.* & illud, Rom. 6. *Sipendia peccati mors, atque peccatorum suorum*

1 Psal. 9.
vers. 17.

v Prouer. 5.
vers. 22.

Per contri-
tionem re-
cuperat ho-
mo merita
perdita.

x in tomo
opusculorū
opusc. quin-
to.

quasi funibus constrictus v ad patibulum, quod
tamquam alter Aman sibi in inferno erexit, duci-
tur, supplicium ignis æterni subiturus: quod sine
difficultate euadere potest contritus, dicente Deo,
Ezechiel. 18. *Si impius egerit pœnitentiam ab omni-
bus peccatis suis, vita viuet, & non morietur.* Facilitas
item gratiam, & alia diuina dona, ac merita perdita
recuperandi per contritionem, intelligitur ex pa-
rabola de prodigo, Luc. 15. Cui pater pœnitenti, &
ad se reuertenti obuiauit, dato amplexu; ac stolam
primam, calceamenta in pedibus, annulum in ma-
nu dedit; sic enim Deus peccatori verè pœnitenti
restituit gratiam cum donis supernaturalibus eam
concitantibus, & meritis bonorum operum antea
factorum in gratia: de qua re Suarez x, in qua im-
morari non est præsentis instituti. Facilitas demum
vitam æternam post admissum mortale peccatum
consequendi beneficio contritionis, illustratur
exemplo illius, cui pinguiſſimum beneficium Papa
pollicitus est, si in obsequio ipsius bene se gereret:
sed aliquid commisit propter quod Papa ipse eam
suam voluntatem mutauit: ita tamen vt delin-
quenti proponat optionem, vt si de tali offensa
doleat ex animo, emendationisque firmissimum
propositum concipiat, fruiturus sit promisso. Cu-
iusmodi optionem Deum similiter dare peccato-
ri in ordine ad regnum cœlorum, si vt par est pœ-
niteat, ac resipiscat; satis indicant verba Domini
nostri, Matth. 4. *Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum,* & illa Eccles. 12. *Altrissimus odio habet peccatores, & misertus est pœnitentibus,* restituendo scilicet eos suæ gratiæ, vt tandem
faciat participes suæ gloriæ, iuxta illud, Psalm. 87.

Gra

Gratiam & gloriam dabit Dominus: non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia.

De utilitatibus contritionis. §. 3.

Quod attinet ad utilitates contritionis, ea sunt tres iam memoratae, ex quibus tamquam precipuis, spectauimus ipsius dignitatem, itemque alia multa eiusdem coniuncta. Contenti erimus autem tres referre. 1. est repurgationis animae a peccatorum sordibus, & corruptione: vnde potest contritio censerī fons ille patens domui Dauid, in ablutionem peccatorum: de quo Zachariae 13. & comparari potioni illi amarae quae datur infantibus ad repurgandum vermibus stomachum ipsorum, aut etiam mari cadauera proiicienti ad littus, cui utilitati alia duplex maxima coniuncta est: tum vt anima fiat habitatio Spiritus sancti, quae erat daemōnis ex cap. resuscitatus. de pœnitent. distinct. 1. tum vt peccator cum remissione peccatorum consequatur restitutionem praecedentium meritorum: opus enim diaboli non est fortius, & efficacius opere Christi. Si ergo peccatum destruit gratiam & charitatem cum omnibus praecedentibus meritis, deletio quoque peccati, quae opus Christi est, peccatum ipsum sic destruet, vt simul reparet quidquid per illud fuerit perditum. Hinc in lib. de vera & falsa pœnit. cap. 14. tom. 5. operum D. Augustini, dicitur: Pium est credere, vt recepta Dei gratia, quae in Pœnitente destruit mala priora, etiam remuneret bona: vt cum destruxerit quod sanum non inuenit, amet & diligat bonum, quod etiam in peccante prius plantauit. Figura eius rei habetur in eo quod

Tres utilitates contritionis.

Per contritionem restituitur merita praecedentia.

Ioel 2. ait Deus, reddam vobis annos quos comedit locusta, bruchus, & arugo.

Utilitas secunda est quod contritio extinguat inferni incendium, iuxta illud ante citatum ex Ezech. cap. 18. *Conuertimini, & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas.*

Tertia est, quod aditum aperiat ad gaudia regni cœlestis, iuxta illud, Math. 5. *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* & illud, Ioan. 16. *Tristitia vestra vertetur in gaudium.* & illud, Psal. 125. *Qui seminant in lachrymis, in exultatione metent: euntes ibant & flebant, mittentes semina sua, venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos: Quod est facientes fructus dignos poenitentiae repositam habere a ternorum gaudiorum mercedem, iuxta illud, Isaia 61. *Spiritus Domini super me, &c. ut ponerem lagentibus Sion, & darem eis coronam pro cinere, oleum gaudij pro luctu, pallium laudis pro spiritu mororis.**

11. Neque est quod quis rem tam salutarem fastidiat ob molestiam tristitiae, quam habet coniunctam: quia si talis molestia quotidie suscipitur pro damnis temporalibus, quibus nullum adfert remediū: quis eam suscipere recuset ad tot, ac tantas utilitates consequendas, quot, & quantas adfert contritio: praesertim cum sufficiat talem tristitiam esse in voluntate, nec necesse sit redundare in sensum: ut iam in praecedentibus docuimus. Accedit quod non desit consolatio Spiritus sancti, mouentis, & adiuantis nos in tam salutari opere, ex Conc. Trid. sess. 14. cap. 4. ita ut dicere liceat ex Psalm. 93. *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuae aedificauerunt animam meam.*

De

De dissuadenda Pœnitenti contri-
tionis dilatione.

SECTIO TERTIA.

Pertinet tertiò ad propositam Confessarij pru-
dentiam, vt cum inuenerit Pœnitentem bene
quidem affectum ad contritionem, sed illius execu-
tioné velle diutius differre, studeat ipsum mouere
ad statim exequendam: tum ex eo quòd indignum
sit stare Christum ante ostium nostrum; seu expec-
tare nos vt misereatur nostri, nosque miseros ne-
gligere tantam misericordiam: tum ex eo quòd tem-
erarium sit vibratũ in te gladium arcumque ten-
sum ^b non statim declinare, sicut & ignem te corri-
pientem non statim excutere, *ne tardes*, inquit Sa-
piens Eccl. 5. *conuerti ad Dominum, & ne differas de
die in diem: subito enim veniet ira illius, & Dominus*
Matth. 24. *Estote parati, quia nescitis, quã hora filius
hominis venturus sit.* & Luc. 12. *Quòd si dixerit seruus
ille in corde suo, moram facit Dominus meus venire, &
ceperit percutere seruos & ancillas, & edere & bibere,
& inebriari, veniet Dominus serui illius in die qua non
sperat, & hora qua nescit, & diuidet eum, partemq;
eius cum infidelibus ponet.* Neque dicas vt monet Sa-
piens in cit. cap. 5. Eccl. *Miseratio Dei magna est, mul-
titudinis peccatorum meorum miserabitur: misericor-
dia enim & ira ab illo cito proximant, & in peccatores
respicit ira illius.* Neque etiam nequam sis, quia ille
bonus est misericorditer te expectans ad pœniten-
tiam, ac etiam vrgens per missiones morborum,
aliarumque incommoditatum huius vitæ, & terro-
res futuri iudicij: dando nobis significationem, vt

12.

^a Isai. 30.^b Psal. 7.

Contritio
non est dif-
ferenda, quã-
do haberi
potest.

6 Psal. 59. fugiamus (quod per contritionem fit) à facie arcus
tanquam misso Angelo, qui districto gladio nos à
via nostra peruersa reuocet, ad instar Balaam, de
quo Numerorum cap. 22. & 2. Petr. 2.

13. Pernicio-
sum est diu-
tius in sordi-
bus pecca-
torum hæ-
rere.

Tum etiam ex eo quòd perniciosum sit in sordi-
bus peccati diutius hære, quia talis longior mora
difficilem reddit reuersionem ad Deum per pœni-
tentiam. cum enim longè sit à peccatoribus salus
(Psal. 118.) Peccatum est quasi ventus contrarius,
longè expellens à portu salutis; & quò grauius est,
aut iteratur sæpius, eò longius expellit, & regressum
facit difficiliorem, ad quod pertinet illud Ierem. 17.
*Si mutare potest Ethiops pellem, & pardus varietates
suas, & vos poteritis benefacere, cum didiceritis malitiam
meam.* tum præterea, quòd peccatum disponat ad facilius
labendum in nouum peccatum, quasi abyssus in-
uocante abyssum, & sanguine sanguinem tægente,
ad quod facit illud Psal. 68. *Appone iniquitatem super
iniquitatem eorum:* facit etiam illud, quod D.
Paul. in cap. 1. ad Rom. de gentilibus habet, ac illud
Apoc. 22. *Qui in sordibus est, sordescat adhuc.* Quibus
accedit, quòd excluso Spiritu sancto, dæmone do-
minante in anima, talis mora viam munit ad duriti-
em cordis, iuxta illud Prouerb. 18. *Impius cum in
profundum venerit peccatorum, contemnet.*

14. Tum denique ex eo quòd si miserabile in regno
sit, regem potentissimum habere infensum, & gra-
uissima supplicia inferre parantem, nihil de illo ple-
cando curare oblata commoditate: longè miserabi-
lius sit regem regum sic habere iratum, vt statim
offensas punire æternis suppliciis, supra quàm cogi-
tari potest grauissimis, & nihilominus negligere
oblatam præsentem occasionem (expectatâ futurâ
omni-

omnino incertâ) reconciliandi eum sibi per contritionem: de qua Pſal. 50. *Cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.* Certè per mortem tollitur nobis omnis talis occasio: quandoquidem solùm tempus huius vitæ est tempus obtinendi à Deo misericordiam, & liberationem à reatu æternæ damnationis, cui obnoxij sunt, qui se addixerunt diaboli seruituti: de qua Ioan. 8. *Qui facit peccatum, seruus est peccati,* & 2. Petri 2. *A quo quis superatus est, eius & seruus est.* Tollitur inquam omnis talis occasio, quia in morte ex cap. 11. Ecclesiast. *Si ceciderit lignum ad austrum, aut ad aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit.*

Tēpus huius vitæ est ad obtinendum à Deo pœnitentiã.

Hortante igitur Apostolo ad Galat. 6. *Dum tempus habemus, operemur bonum:* & maximè bonum contritionis, per quod cætera à Deo in animam deriuantur; nec sinamus nobis illudi à diabolo, qui solletab illius saluberrimo vsu eos, quos captiuos tenet, auertere, obtrudendo, conuiuiorum, ludorum, chorearum, aliorumque id genus oblectationes: cū quibus contritioni tam vacari non potest, quàm nemo potest simul flare, & sorbere, vt habet Prouerbiū. Qua in re idem facit callidus hostis, ac faceret is, qui detractam puero pretiosissimam gemmam, pomum ne fleat offerret; non dando in manu, sed ostendendo à longè. suggerit enim præteritarum voluptatum temporalium recordationem, per quam fastidium inducit æternarum; sicut memoria carniū, & cæterarum rerum, quibus Israelitæ vsi fuerant in Ægypto, fecit eos fastidire māna suauiſſimum, quo alebantur, & abiicere desiderium terræ promissionis. Numer. 11. cum quo fastidio inducit horrorem pœnitentiæ, qualem iidem Israelitæ habue

tæ habuerunt deserti, per quod iussu Dei, cum dum illis fuit ad terram promissionis.

CAPVT VII.

De ratione exercendi contritionem.

S V M M A R I V M.

1. *Spectantia ad exercitium contritionis de peccatis mortalibus.* 2. *Ratio rite, fructuo seq, talis exercitij perficiendi.* 3. *Ratio exercenda contritionis de venialibus.* 4. *Peccatorum venialium indignitas perniciosa.* 5. *Qualiter oporteat de peccatis venialibus coram Christo confundi.* 6. *Ratio trina tunctionis pectoris, dicendo mea culpa, &c. in signum contritionis.*

Ertnet adhuc ad propositam Confessarij prudentiam, non tantum vt suum Pœnitentem ad cōtritionem exercendam excitet, sed etiam cum opus esse viderit, instruat de ratione illam exercendi: de qua ideo dicemus paucis. Contritio igitur vel habenda est de peccatis mortalibus, vel de venialibus seu quotidianis.

Ratio exercendi contritionem de mortalibus. §. I.

- i. **S**I de mortalibus: primò relinquere oportet affectum peccati. secūdo sumpto tempore, locòque idoneo, petere à Christo gratiam recordādi, ac cognoscen